

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

Názory na podílení se občanů na rozhodování – únor 2014

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v14-02</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>3. – 10. 2. 2014</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1081</i>
Počet tazatelů:	<i>258</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PD.86</i>
Zveřejněno dne:	<i>3. března 2014</i>
Zpracoval:	<i>Milan Tuček</i>

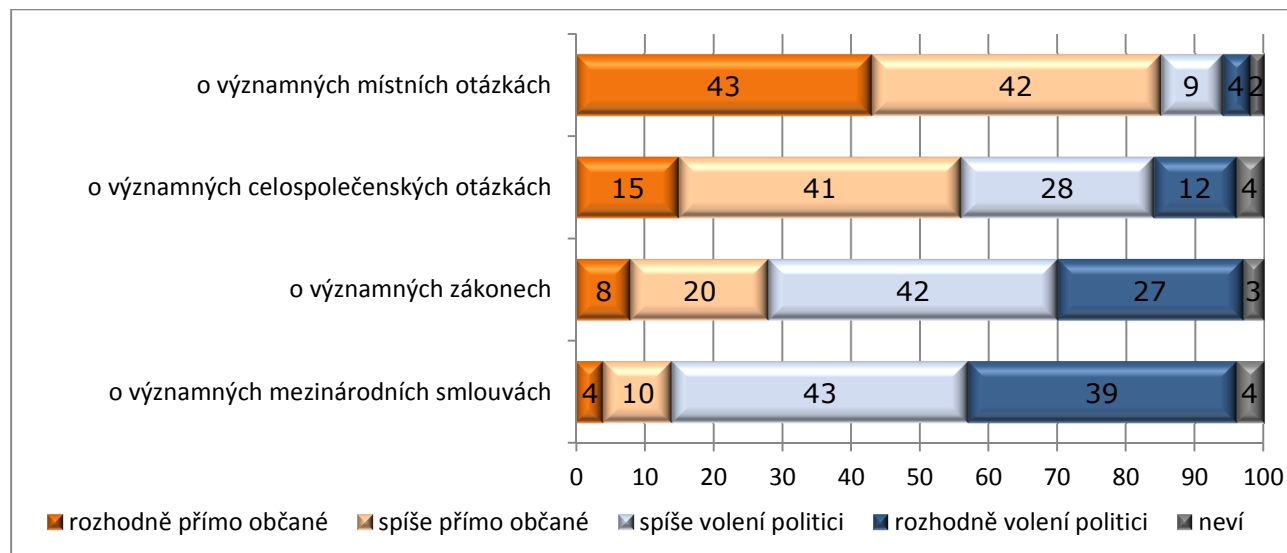
Do únorového šetření Centra pro výzkum veřejného mínění byla zařazena otázka zjišťující, ve kterých případech by se měli podle účastníků výzkumu na rozhodování podílet volení zástupci a ve kterých přímo občané.¹ V podstatě jde o názor, co by mělo a co nemělo být předmětem rozhodování pomocí nástroje přímé demokracie – politicky aktuálního referenda, i když tento pojem nebyl v otázce použit.

Jasná většina dotázaných (85 %) se domnívá, že o místních otázkách by měli rozhodovat přímo občané (43 % rozhodně přímo občané, 42 % spíše přímo občané). V případě celospolečenských otázek by rozhodování nechalo na občanech 56 % respondentů (15 % rozhodně, 41 % spíše). Rozhodování o zákonech a mezinárodních smlouvách by naopak většina oslovených občanů

¹ Znění otázky: „Měli by podle Vás v následujících případech rozhodovat volení politici nebo přímo občané? O významných zákonech, o významných mezinárodních smlouvách, o významných celospolečenských otázkách, o významných místních otázkách.“

svěřila voleným zástupcům. V případě významných zákonů je pro přímé rozhodování občanů pouze 28 % (naopak 69 % je proti) a pro rozhodování občanů o významných mezinárodních smlouvách jen 14 % (a 82 % je proti). Pro podrobný přehled výsledků viz graf 1.

Graf 1: Kdo by měl rozhodovat v následujících případech? (%)

Pozn.: Položky jsou řazeny sestupně podle dosaženého skóre odpovědí „rozhodně přímo občané“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 10. 2. 2014, 1081 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Bez ohledu na oblast rozhodování je názor „občané“ versus „politici“ rozložen takto (jde o součet výskytu odpovědí „spíše“ a „rozhodně“ politici ve všech čtyřech položkách): 14 % respondentů nevedlo uvedené odpovědi ani jednou, 15 % jedenkrát, 37 % dvakrát, 25 % třikrát a 10% čtyřikrát. To znamená, že dvě třetiny (66 %) respondentů jsou pro rozhodování politiků maximálně ve dvou položkách (z grafu plyne, že jde hlavně o „významné zákony“ a „mezinárodní smlouvy“). Uvedené rozložení názorového spektra pak statisticky významně koreluje s levopravou orientací (levice se zasazuje v rozhodování více za „občany“, pravice pak více za „politiky“), s celkovou důvěrou v zastupitelské instituce různých úrovní od sněmovny po obecní zastupitelstva (logicky, kdo více důvěřuje voleným politikům, ten by ve větší míře rozhodnutí delegoval na politickou reprezentaci). O trochu nižší korelace, avšak ještě na hranici statistické významnosti, se objevuje spolu s účastí ve volbách (ti, kteří by šli k volbám, by ve větší míře rozhodování přenechali politikům). Jinak mezi názory na rozhodování občanů či volených politiků a sociodemografickými charakteristikami dotázaných nebyla zjištěna žádná statisticky významná souvislost.

Z hlediska meziročního srovnání (viz tabulku 1) nedošlo k žádným statisticky významným změnám, co se týče místní a celostátní úrovně. Pětibodový pokles názoru „občané“ a sedmibodový nárůst podílu „politici“ u významných zákonů a mezinárodních smluv však představují statisticky významný posun, který svědčí o nárůstu přesvědčení o potřebě určité odbornosti a zodpovědnosti při rozhodování ve sféře politiky.

Tab. 1: Kdo by měl rozhodovat v následujících případech? - vývoj (%)

	únor 2010 občané/ politici	únor 2011 občané/ politici	únor 2012 občané/ politici	únor 2013 občané/ politici	Únor 2014 občané/ politici
o významných místních otázkách	81/15	85/12	83/14	84/13	85/13
o významných celospolečenských otázkách	53/41	54/42	58/38	59/36	56/40
o významných zákonech	19/76	32/64	30/65	33/62	28/69
o významných mezinárodních smlouvách	9/86	13/83	21/75	19/75	14/82

Pozn.: V roce 2010 byla otázka položena bez adjektiva „významný“ u všech položek. Rozdíly v četnostech u meziročního srovnání 2010 -2011 tak mohou být způsobeny touto změnou a nelze je přičítat pouze posunům v názorech občanů. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.